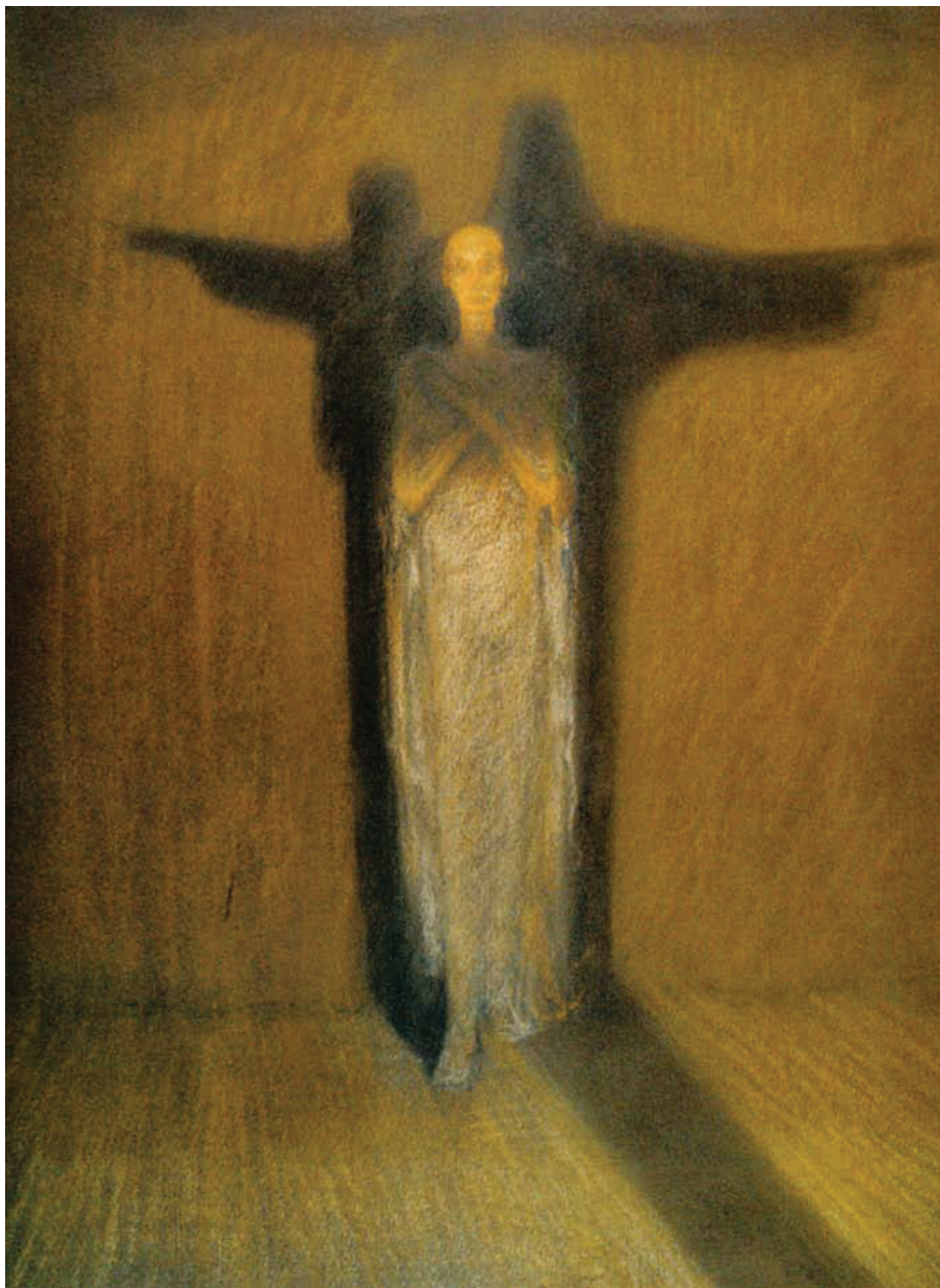

Żmien ir-Randan

Inqieghed ruhi fikom u terġġu tiehdu l-hajja.

Ezek 37, 14

L-Ewwel Hadd tar-Randan

Qari I

Il-ħolqien ta' Adam u Eva, u d-dnub tagħhom.

Ġen 2, 7-9; 3, 1-7

Qari mill-Ktieb tal-Ġenesi

⁷Il-Mulej Alla sawwar il-bniedem mit-trab ta' l-art u nefahlu fi mnifsejh nifs il-ħajja, u l-bniedem sar ħlejqa ħajja.

⁸U l-Mulej Alla ħawwel ġnien fl-Għeden, in-naħa tal-Lvant, u qiegħed hemm il-bniedem li kien sawwar. ⁹U l-Mulej Alla nibbet mill-art is-siġar kollha li jpaxxu l-għajn u bnina għall-ikel; u s-siġra tal-ħajja f'nofs il-ġnien u s-siġra ta' tagħrif it-tajeb u l-ħażin.

^{3,1}Is-serp kien l-aktar wieħed li jilħaqlu fost l-annimali selvaġġi kollha, li kien għamel il-Mulej Alla. U qal lill-mara: «Tassew li Alla qalilkom: “La tiklux mis-siġar kollha tal-ġnien?”» ²U l-mara wiegħbet lis-serp: «Mill-frott tas-siġar fil-ġnien nistgħu nieklu. Imma mill-frott li hemm f'nofs il-ġnien, ³Alla qalilna: “La tiklux minnu, u lanqas ma għandkom tmissuh, inkella tmutu.”» ⁴U s-serp qal lill-mara: «Le, żgur ma tmutux. ⁵Imma Alla jaf li dak in-nhar li tieklu minnu jinfethu għajnejkom u ssiru bħal allat, li jafu t-tajeb u l-ħażin.»

⁶U l-mara rat li s-siġra kienet tajba għall-ikel u tiġbdek fil-għajn, u s-siġra tħajrek biex tikseb id-dehen; u ħadet mill-frott u kiolet. Imbagħad tat ukoll lil żewġha, li kien magħha, u kiel. ⁷U nfethu għajnejhom it-tnejn u ntebħu li kienu għerja, u ħietu weraq tat-tin, u għamlu iħzma.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 50 (51), 3-4.5-6a.12-13. 14 u 17

R/ (ara 3a): Ħenn għalina Mulej, għaliex dnibna

³Ikollok ħniena minni, O Alla, fi tjubitek;
fil-kobor tal-ħniena tiegħek ħassar htijieti.

⁴Aħsilni kollni mill-ħtija tiegħi;
naddafni mid-dnub tiegħi. **R/**

⁵Għax jien naghrafhom htijieti;
id-dnub tiegħi dejjem quddiemi.

⁶Kontrik biss jiena dnibt,
u dak li hu ħazin f' għajnejk għamilt. **R/**

¹²Ohloq fija qalb safja, O Alla,
u spirtu qawwi gedded fija.

¹³La twarrabnix minn quddiemek;
tneħħix minni l-ispirtu qaddis tiegħek. **R/**

¹⁴Roddli l-hena tas-salvazzjoni tiegħek,
u bi spirtu qalbieni wettaqni.

¹⁷Iftaħli xufftejja, Sidi,
u fommi jxandar it-tifhir tiegħek. **R/**

Qari II

Fejn kotor id-dnub, kotrot fuq li kotrot il-grazzja.

Rum 5, 12-19

Qari mill-Ittra ta' San Pawl Appostlu lir-Rumani

Ħuti, ¹²kien permezz ta' bniedem wiehed li fid-dinja daħal id-dnub, u permezz tad-dnub il-mewt, u hekk il-mewt laħqet il-bnedmin kollha, għax kollha dinbu.

¹³Kienet għada ma waslitx il-Ligi, id-dnub kien ġa fid-dinja: imma d-dnub ma kienx magħdud, ladarba Ligi ma kienx hemm.

¹⁴Madankollu l-mewt saltnet ukoll minn Adam sa Mosè, imqar fuq dawk li ma waqgħux fid-dnub li fih kien waqa' Adam, li kien xbieha ta' dak li kellu jiġi.

¹⁵Imma d-don m'huwiex bħall-ħtija. Għax jekk permezz ta' ħtija waħda mietet il-kotra, aktar u aktar issa l-grazzja ta' Alla u d-don mogħti bil-grazzja ta' bniedem wiehed li hu Ġesù Kristu, xterdu bil-bosta fuq il-kotra. ¹⁶U d-don anqas ma hu bħall-frott ta' dak il-wiehed li dineb; għax tassew, il-ġudizzju mogħti fuq dnub wiehed, wassal sal-kundanna, iżda d-don mogħti wara ħafna dnubiet iwassal għall-ġustifikazzjoni. ¹⁷Għax jekk minħabba fil-ħtija ta' wiehed waħdu saltnet il-mewt permezz ta' dak il-wiehed, aktar u aktar dawk li jirċievu l-kotra tal-grazzja u d-don tal-ġustizzja għad isaltnu fil-ħajja permezz ta' wiehed li hu Ġesù Kristu.

¹⁸Mela kif bil-ħtija ta' wiehed waħdu waslet il-kundanna fuq il-bnedmin kollha, hekk ukoll bl-opra tal-ġustizzja ta' wiehed waslet lill-bnedmin kollha l-ġustifikazzjoni tal-ħajja. ¹⁹Għax kif bid-dizubbidjenza ta' bniedem wiehed il-ħafna saru midinbin, hekk ukoll bl-ubbidjenza ta' wiehed il-ħafna jsiru ġusti.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Jew il-forma l-qasira

Qari II

Fejn kotoz id-dnub, kotrot fuq li kotrot il-grazzja.

Rum 5, 12.17-19

Qari mill-Ittra ta' San Pawl Appostlu lir-Rumani

Ħuti, ¹²kien permezz ta' bniedem wieħed li fid-dinja daħal id-dnub, u permezz tad-dnub il-mewt, u hekk il-mewt laħqet il-bnedmin kollha, għax kollha dinbu.

¹⁷Għax jekk minħabba fil-ħtija ta' wieħed waħdu saltnet il-mewt permezz ta' dak il-wieħed, aktar u aktar dawk li jirċievu l-kotra tal-grazzja u d-don tal-ġustizzja għad isaltnu fil-ħajja permezz ta' wieħed li hu Ġesù Kristu.

¹⁸Mela kif bil-ħtija ta' wieħed waħdu waslet il-kundanna fuq il-bnedmin kollha, hekk ukoll bl-opra tal-ġustizzja ta' wieħed waslet lill-bnedmin kollha l-ġustifikazzjoni tal-ħajja. ¹⁹Għax kif bid-diżubbidjenza ta' bniedem wieħed il-ħafna saru midinbin, hekk ukoll bl-ubbidjenza ta' wieħed il-ħafna jsiru ġusti.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evangelju

Mt 4, 4b

R. Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Il-bniedem mhux bil-ħobż biss jgħix,
izda b'kull kelma li toħroġ minn fomm Alla.

R. Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Evangelju

Ġesù jsum għal erbgħin jum u jiġġarrab mix-xitan.

Mt 4,1-11

✝ Qari mill-Evangelju skond San Mattew

F'dak iż-żmien, ¹l-Ispirtu ħa lil Ġesù fid-deżert biex ix-xitan iġarrbu. ²U Ġesù baqa' sajjem għal erbgħin jum u erbgħin lejl, u fl-aħħar ħadu l-ġuħ. ³U resaq it-tentatur u qallu: «Jekk inti Bin Alla, ordna li dan il-ġebel isir ħobż.» ⁴Iżda Ġesù wiegħbu: «Hemm miktub: “Il-bniedem mhux bil-ħobż biss jgħix, iżda b’kull kelma li toħroġ minn fomm Alla.”»

⁵Imbagħad ix-Xitan ħadu miegħu fil-Belt imqaddsa, qiegħdu fuq il-quċcata tat-tempju, ⁶u qallu: «Jekk inti Bin Alla, inxteġet għal isfel; għax hemm miktub li: “Lill-anġli tiegħu jordnalhom jieħdu ħsiebek, u li fuq idejhom jerfġhuk, ħalli ma taħbatx riglek ma’ xi ġebbla.”» ⁷Qallu Ġesù: «Hemm miktub ukoll: “Iġġarrabx lill-Mulej, Alla tiegħek.”»

⁸Għal darb’ohra x-xitan ħadu miegħu fuq muntanja għolja ħafna, urieh is-saltniet kollha tad-dinja u l-glorja tagħhom, ⁹u qallu: «Dawn kollha nagħtihom lilek jekk tinxteġet tadorani.» ¹⁰Imbagħad qallu Ġesù: «Itlaq, Xitan! Għax hemm miktub: “Lill-Mulej, Alla tiegħek, għandek tadura, u lilu biss taqdi.”»

¹¹Imbagħad ix-Xitan ħallieh. U minnufih ġew xi anġli u kienu jaqduh.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

It-Tieni Hadd tar-Randan

Qari I

Is-sejha ta' Abram, missier il-poplu ta' Alla.

Ġen 12, 1-4a

Qari mill-Ktieb tal-Ġenesi

F'dak iż-żmien, ¹il-Mulej qal lil Abram:

«Qum u itlaq minn artek, minn art twelidek,
u minn dar missierek,
lejn l-art li jien nurik.

²U jien nagħmlek ġens kbir,
inbierkek u nkabbarlek ismek,
u int tkun barka.

³Jien inbierkek lil min ibierkek,
u nišhet lil min jišhetek.

⁴U jitbierku bik it-tribujiet kollha ta' l-art.»
U telaq Abram kif kien qallu l-Mulej.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 32 (33), 4-5.18-19.20 u 22

R/. (22): Ħa tkun, Mulej, it-tjieba tiegħek fuqna

⁴Sewwa hi l-kelma tal-Mulej,
kollox bil-fedeltà huwa għamel.

⁵Hu jhobb id-dritt u s-sewwa;
bit-tjieba tal-Mulej mimlija l-art. *R/.*

¹⁸Ara, għajnejn il-Mulej fuq dawk li jibzghu minnu,
fuq dawk li jittamaw fit-tjieba tiegħu,
¹⁹biex jehilsilhom mill-mewt ħajjithom,
u jaħjihom fi żmien il-ġuħ. *R/.*

²⁰Ruĥna tixxennaq għall-Mulej,
hu l-għajnuna u t-tarka tagħna.
²²Ħa tkun, Mulej, it-tjieba tiegħek fuqna,
kif fik hi t-tama tagħna. *R/.*

Qari II

Alla jsejĥilna u jdawwalna.

2 Tim 1, 8b-10

Qari mit-Tieni Ittra ta' San Pawl Appostlu lil Timotju

Għażiż, ⁸aqşam miegħi t-tbatija għall-Evangēlju, u afda fil-qawwa ta' Alla, ⁹li salvana u sejĥilna b' sejĥa qaddisa, mhux għax qies l-għemejjel tagħna, imma skond il-pjan tiegħu stess u skond il-grazzja tiegħu. Din il-grazzja tahlina qabel iż-żmien ta' l-eternità fi Kristu Ġesù, ¹⁰imma dehret issa permezz tad-dehra tas-Salvatur tagħna Kristu Ġesù li qered il-mewt, u dawwal il-ħajja bla tmiem permezz ta' l-Evangēlju.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu ħajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evangeli

ara Mk 9, 7

R. Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Fi sħaba kollha dawl, lehen il-Missier instema':

«Dan hu Ibni l-għażiż li fih sibt l-għaxxa tiegħi; isimghu lilu.»

R. Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Evangeli

Wiċċu sar jiddi bħax-xemx.

Mt 17, 1-9

Qari mill-Evangeli skond San Matthew

F'dak iż-żmien, ¹Ġesù ħa miegħu lil Pietru u lil Ġakbu u lil ħuh Ġwanni, tellagħhom fuq muntanja għolja wehidhom, ²u tbiddel quddiemhom. Wiċċu sar jiddi bħax-xemx, u lbiesu sar abjad bħad-dawl. ³U dehrulhom Mosè u Elija jitħaddtu miegħu.

⁴Qabeż Pietru u qal lil Ġesù: «Mulej, kemm hu sew li aħna hawn! Jekk trid intella' hawn tliet tined, waħda għalik, waħda għal Mosè u waħda għal Elija.» ⁵Kif kien għadu jitkellem, sħaba kollha dawl għattiethom, u minn gos-sħaba nstema' lehen jgħid: «Dan hu Ibni l-għażiż, li fih sibt l-għaxxa tiegħi; isimghu lilu.»

⁶Id-dixxipli, kif semgħu dan, waqgħu wiċċhom fl-art, mimlijin biza'.

⁷Ġesù resaq lejhom, messhom u qalilhom: «Qumu. La tibzghux.»

⁸Huma refgħu għajnejhom u ma raw lil hadd ħlief lil Ġesù waħdu.

⁹Huma u neżlin minn fuq il-muntanja, Ġesù ordnalhom u qalilhom: «Tgħidu lil hadd b'din id-dehra sa ma Bin il-bniedem ikun qam mill-imwiet.»

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

It-Tielet Hadd tar-Randan

Qari I

Aghtina ilma x' nixorbu.

Eż 17, 3-7

Qari mill-Ktieb ta' l-Ezodu

F' dak iż-żmien, ³il-poplu qabdu l-għatx, u gemgem kontra Mosè u qal: «Għalfejn tellajtna hawn mill-Egittu biex toqtol lilna, lil uliedna u lill-bhejjem tagħna bil-għatx?»

⁴Mosè għajjat quddiem il-Mulej u qal: «X'se nagħmel lil dan il-poplu? Ftit ieħor u jħağğruni.»

⁵Il-Mulej qal lil Mosè: «Għaddi minn quddiem il-poplu, u hu miegħek xi wħud mix-xjuħ ta' Izrael. Hu f'idejk il-ħatar li bih kont drabt ix-xmara tan-Nil, u mur. ⁶Arani, jien noqgħod hemm quddiemek, fuq il-blat f' Horeb; u int aħbat il-blat u toħroğ minnu l-ilma, u jixrob il-poplu.»

U Mosè għamel hekk quddiem ix-xjuħ ta' Izrael. ⁷U l-post semmewh Massa u Meriba, għax hemm tlewmu wlied Izrael u ġarrbu lill-Mulej meta qalu: «Il-Mulej fostna jew le?»

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 94 (95), 1-2.6-7.8-9

R/ (8): Illum jekk tisimġhu lehen il-Mulej, la twebbsux qalbkom

¹Ejjew, ha nfahhru bl-hena lill-Mulej,
ha ngħajtu bil-ferħ lill-blata tas-salvazzjoni tagħna!

²Nersqu quddiemu b'għana ta' radd il-ħajr,
ngħannulu b'għajat ta' ferħ. **R/**

⁶Ejjew inqimuh u ninxtehtu quddiemu,
għarkubbtejna quddiem il-Mulej li ħalaqna!

⁷Għaliex hu Alla tagħna,
u aħna l-poplu tal-mergħa tiegħu u n-nagħaġ tiegħu. **R/**

Mhux li kontu illum tisimġhu leħnu!

⁸«La twebbsux qalbkom bħal f'Meriba,
bħal dakinhar f'Massa, fid-deżert,

⁹meta ġarrbuni u ttantawni missirijietkom,
għalkemm raw dak li jien għamilt.» **R/**

Qari II

L-Imħabba ssawbet fina permezz ta' l-Ispirtu mogħti lilna.

Rum 5, 1-2.5-8

Qari mill-Ittra ta' San Pawl Appostlu lir-Rumani

Huti, ¹issa li aħna ġġustifikati bil-fidi, għandna s-sliem ma' Alla permezz ta' Sidna Ġesù Kristu; ²permezz tiegħu għandna d-dhul bil-fidi għal din il-grazzja li fiha qegħdin. Aħna niftaħru bit-tama li għandna li għad niksbu l-glorja ta' Alla.

⁵U din it-tama ma tqarraqx bina, għax l-imħabba ta' Alla ssawbet fi qlubna permezz ta' l-Ispirtu s-Santu li kien mogħti lilna.

⁶Mela, meta aħna konna bla saħħa, Kristu, meta wasal iż-żmien, miet għall-ħżiena. ⁷Bilkemm wieħed imut għal wieħed tajjeb, għad li wieħed għandu mnejn jagħmel il-qalb u jmut għal wieħed ġeneruż. ⁸Iżda Alla wriena l-imħabba tiegħu meta Kristu miet għalina, aħna li konna għadna midinbin.

Il-Kelma tal-Mulej

R/ Irroddu ħajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evangeli

Ara Ġw 4, 42.15

R/ Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Mulej, inti tassew is-Salvatur tad-dinja:
aġhtini l-ilma tal-ħajja, biex ma jaqbadnix l-għatx.

R/ Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Evangelju

Għajn ta' ilma li jnixxi sal-ħajja ta' dejjem.

Ġw 4, 5-42

✚ Qari mill-Evangelju skond San Ġwann

F' dak iż-żmien, ⁵Ġesù gie f' belt tas-Samarija, jisimha Sikar, qrib il-bicċa art li Ġakobb kien ta lil ibnu Ġuzeppi, ⁶fejn kien hemm ukoll il-bir ta' Ġakobb. Kien għall-ħabta tas-sitt siegħa, u Ġesù, għajjen kif kien mill-mixi, qagħad bilqiegħda ħdejn il-bir. ⁷U giet mara mis-Samarija timla l-ilma. Ġesù qalilha: «Agħtini nixrob.» ⁸Id-dixxipli tiegħu kienu marru l-belt jixtru x'jieklu. Il-mara mis-Samarija qaltlu: «Kif! Inti Lhudi u titlob lili, Samaritana, biex nagħtik tixrob?» ⁹Qaltlu hekk għax il-Lhud ma jithalltux mas-Samaritani.

¹⁰Ġesù wegħibha: «Kieku kont taf id-don ta' Alla u min hu dak li qiegħed jgħidlek: "Agħtini nixrob," kieku int kont titolbu, u hu kien jagħtik ilma ħaj.» ¹¹Qaltlu l-mara: «Sinjur, mnejn se għgħib l-ilma ħaj jekk anqas biex timla ma għandek u l-bir huwa fond? ¹²Jaqaw int aqwa minn missierna Ġakobb li tana dan il-bir, li minnu xorob hu u wliedu u l-imriehel tiegħu?»

¹³Wegħibha Ġesù: «Kull min jixrob minn dan l-ilma jerga' jagħtih l-għatx; ¹⁴imma min jixrob mill-ilma li nagħtih jien qatt iżjed ma jkun bil-għatx. L-ilma li nagħtih jien isir fih għajn ta' l-ilma li jwassal sal-ħajja ta' dejjem.» ¹⁵Qaltlu l-mara: «Agħtini dan l-ilma, Sinjur, biex ma jaqbadnix l-għatx, u anqas ma noqgħod gejjja u sejra hawn nimla l-ilma.» ¹⁶Qalilha Ġesù: «Mur sejjaħ lil żewġek u erga' ejjja hawn.»

¹⁷Wegħbitu l-mara: «Ma għandix żewġi.» Qalilha Ġesù: «Sewwa għedt: "Ma għandix żewġi." ¹⁸Inti żżewwiġt ħames darbiet, u r-raġel li għandek miegħek bħalissa m'huwiex żewġek. Sewwa wegħibt!»

¹⁹Qaltlu l-mara: «Int profeta, Sinjur, milli qiegħda nara. ²⁰Missirijietna kienu jaduraw lil Alla fuq din il-muntanja; imma intom tgħidu li

l-post fejn wieġed għandu jadura lil Alla jinsab f'Ġerusalemm.»

²¹Qalilha Ġesù: «Emmini, mara, jiġi żmien meta mhux fuq din il-muntanja tadoraw lill-Missier, anqas f'Ġerusalemm. ²²Intom tadoraw lil dak li ma tafux; ahna naduraw lil dak li nafu, għax is-salvazzjoni ġejja mil-Lhud. ²³Imma tiġi siegħa, anzi issa hi, meta dawk li tassew jaduraw jibdew jaduraw lill-Missier fl-ispirtu u fil-verità. Għax il-Missier ukoll, nies bħal dawn ifittex li jadurawh. ²⁴Alla huwa spirtu, u dawk li jadurawh għandhom jadurawh fl-ispirtu u fil-verità.» ²⁵Qaltlu l-mara: «Jiena naf li ġej il-Messija – dak li jgħidulu Kristu. Meta jiġi hu, kollox iħabbrilna.» ²⁶Qalilha Ġesù: «Jiena hu, li qiegħed nitkellem miegħek.»

²⁷Fil-hin ġew id-dixxipli tiegħu, u stagħġbu jarawh jitkellem ma' mara; izda hadd minnhom ma staqsieh: «Xi trid?» jew: «Għax qiegħed titkellem magħha?» ²⁸Il-mara halliet il-ġarra hemmhekk, reggħet daħlet il-belt u qalet lin-nies: ²⁹«Ejjew araw bniedem li qalli kull ma għamilt. Tgħid, dan il-Messija?» ³⁰U n-nies ħargu mill-belt u ġew hdejh.

³¹Sadattant id-dixxipli bdew jitolbuh u jgħidulu: «Rabbi, kull!» ³²Izda hu qalilhom: «Jien għandi ikel x'niekol li intom ma tafux bih.»

³³Id-dixxipli għalhekk bdew jistaqsu lil xulxin: «Jaqaw ġie xi hadd u ġieblu x'jiekol?» ³⁴Qalilhom Ġesù: «L-ikel tiegħi hu li nagħmel ir-rieda ta' min bagħatni u li nwassal fit-tmiem l-opra tiegħu.

³⁵Intom ma tgħidux li baqa' erba' xhur oħra għall-ħsad? Imma araw x'ngħidilkom jien: erfghu għajnejkom u ħarsu ftit kif l-għelieqi bjadu għall-ħsad! ³⁶Ġa l-ħassad qiegħed jieħu ħlasu u jiġbor il-frott għall-ħajja ta' dejjem, biex min jizra' jifraħ hu wkoll bħal min jaħsad. ³⁷F'dan taraw kemm sewwa jingħad li wieġed jizra' u l-ieħor jaħsad. ³⁸Jiena bgħattkom taħsdu dak li ma tħabattux għalih intom; kienu oħrajn li tħabtu, u intom dħaltu flokhom biex tgawdu l-frott tat-taħbit tagħhom.»

³⁹Kien hemm ħafna Samaritani minn dik il-belt li emmnu f'Ġesù fuq ix-xhieda li tathom dik il-mara meta qaltilhom: «Qalli kull ma għamilt,» ⁴⁰tant, li meta s-Samaritani ġew ħdejh, bdew jitolbuh biex jibqa' magħhom, u hu qagħad hemm jumejn. ⁴¹Imbagħad ħafna oħrajn emmnu minħabba kliemu, ⁴²u lill-mara qalilha: «Issa mhux għax għeditilna int qegħdin nemmnu, imma għax aħna wkoll smajnieh, u sirna nafu li dan tassew hu s-salvatur tad-dinja.»

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

Jew il-forma l-qasira

Evangelju

Għajn ta' ilma li jnixxi sal-ħajja ta' dejjem.

Ġw 4, 5-15.19b-26.39a.40-42

✝ Qari mill-Evangelju skond San Ġwann

F'dak iż-żmien, ⁵Ġesù ġie f'belt tas-Samarija, jisimha Sikar, qrib il-biċċa art li Ġakobb kien ta lil ibnu Ġużeppi, ⁶fejn kien hemm ukoll il-bir ta' Ġakobb. Kien għall-ħabta tas-sitt siegħa, u Ġesù, għajjen kif kien mill-mixi, qagħad bilqiegħda ħdejn il-bir. ⁷U ġiet mara mis-Samarija timla l-ilma. Ġesù qalilha: «Agħtini nixrob.»

⁸Id-dixxipli tiegħu kienu marru l-belt jixtru x'jieklu. Il-mara mis-Samarija qaltlu: «Kif! Inti Lhudi u titlob lili, Samaritana, biex nagħtik tixrob?» ⁹Qaltlu hekk għax il-Lhud ma jithalltux mas-Samaritani.

¹⁰Ġesù wegħibha: «Kieku kont taf id-don ta' Alla u min hu dak li qiegħed jgħidlek: "Agħtini nixrob," kieku int kont titolbu, u hu kien jagħtik ilma ħaj.» ¹¹Qaltlu l-mara: «Sinjur, mnejn se ġgħib l-ilma ħaj jekk anqas biex timla ma għandek u l-bir huwa fond?»

¹²Jaqaw int aqwa minn missierna Ġakobb li tana dan il-bir, li minnu xorob hu u wliedu u l-imrieħel tiegħu?» ¹³Wegibha Ġesù: «Kull min jixrob minn dan l-ilma jerga' jagħtih l-għatx; ¹⁴imma min jixrob mill-ilma li nagħtih jien qatt iżjed ma jkun bil-għatx. L-ilma li nagħtih jien isir fih għajn ta' l-ilma li jwassal sal-ħajja ta' dejjem.» ¹⁵Qaltlu l-mara: «Aghħtini dan l-ilma, Sinjur, biex ma jaqbadnix l-għatx, u anqas ma noqgħod għajja u sejra hawn nimla l-ilma. ¹⁹Int profeta, Sinjur, milli qiegħda nara. ²⁰Missirijietna kienu jaduraw lil Alla fuq din il-muntanja; imma intom tgħidu li l-post fejn wieħed għandu jadura lil Alla jinsab f'Ġerusalem.»

²¹Qalilha Ġesù: «Emminni, mara, jiġi żmien meta mhux fuq din il-muntanja taduraw lill-Missier, anqas f'Ġerusalem. ²²Intom taduraw lil dak li ma tafux; ahna naduraw lil dak li nafu, għax is-salvazzjoni għajja mil-Lhud. ²³Imma tiġi siegħa, anzi issa hi, meta dawk li tassew jaduraw jibdew jaduraw lill-Missier fl-ispirtu u fil-verità. Għax il-Missier ukoll, nies bħal dawn ifittex li jadurawh. ²⁴Alla huwa spirtu, u dawk li jadurawh għandhom jadurawh fl-ispirtu u fil-verità.» ²⁵Qaltlu l-mara: «Jiena naf li għej il-Messija – dak li jgħidulu Kristu. Meta jiġi hu, kollox iħabbrilna.» ²⁶Qalilha Ġesù: «Jiena hu, li qiegħed nitkellem miegħek.»

³⁹Kien hemm ħafna Samaritani minn dik il-belt li emmnu f'Ġesù fuq ix-xhieda li tathom dik il-mara ⁴⁰tant, li meta għew hdejh, bdew jitolbuh biex jibqa' magħhom, u hu qagħad hemm jumejn. ⁴¹Imbagħad ħafna oħrajn emmnu minħabba kliemu, ⁴²u lill-mara qalulha: «Issa mhux għax għeditilna int qegħdin nemmnu, imma għax ahna wkoll smajnieħ, u sirna nafu li dan tassew hu s-salvatur tad-dinja.»

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

Ir-Raba' Hadd tar-Randan

Qari I

David ikkonsagrat sultan ta' Izrael.

1 Sam 16, 1b.6-7.10-13a

Qari mill-Ewwel Ktieb ta' Samwel

F'dak iż-żmien, il-Mulej qal lil Samwel: ¹«Imla l-qarn biż-żejt u itlaq. Jien se nibagħtek għand Ġesse l-Betlemita, għaliex minn fost uliedu jien għazilt għalija sultan.»

⁶Ġara li malli wasal, Samwel ra lil Elijab u qal: «Hawn quddiem il-Mulej il-midluk tiegħu?» ⁷U l-Mulej qal lil Samwel: «Tharix lej is-sura tiegħu, jew it-tul ta' persuntu, għax jiena diga' warrabtu. Għax il-Mulej ma jarax bħalma jara l-bniedem, dak biss li jidher fl-għajn, imma l-qalb.»

¹⁰Ġesse ressaq quddiem Samwel sebgħa minn uliedu; imma Samwel qallu: «Il-Mulej ma ħatar lil ħadd minn dawn.» ¹¹U ssokta jgħidlu: «Dawn huma t-tfal kollha?» Ġesse wiegħbu: «Għad fadal iż-żgħir, qiegħed jirgħa n-nagħaġ.» U Samwel qal lil Ġesse: «Ibghat għalih u ġibu, għax ma noqogħdux fuq il-mejda qabel ma jigi hawn.» ¹²U bagħat għalih u ġiebu. Kien żagħżuġ ruxxan, għajnejh ħelwin, u sabiħ fis-sura tiegħu. U l-Mulej qal lil Samwel: «Qum u idilku, għax dan hu.» ¹³Samwel ħa f'idejh il-qarn biż-żejt, u dilku quddiem ħutu. Minn dak in-nhar 'il quddiem niżel fuq David u ħakmu l-ispirtu tal-Mulej.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 22 (23), 1-3a.3b-4.5.6

R/ (1): Il-Mulej hu r-ragħaj tiegħi, xejn ma jonqosni

¹Il-Mulej hu r-ragħaj tiegħi,
xejn ma jonqosni;
²f'merghat kollha ħdura jqeghedni.
Ħdejn l-ilma, fejn nistrieħ, jeħodni;
³hemm hu jrejjaqni. **R/**

Imexxini fit-triq tas-sewwa
minħabba l-isem tiegħu.
⁴Imqar jekk nimxi f'wied mudlam,
ma nibżax mill-ħsara, għax inti miegħi.
Il-ħatar tiegħek u l-għasluġ tiegħek,
huma jwennsuni. **R/**

⁵Int tħejji mejda għalija
quddiem l-għedewwa tiegħi.
Biż-zejt tidlikli rasi,
u l-kalċi tiegħi tfawwarli. **R/**

⁶Miegħi, iva, jimxu t-tjieba u l-ħniena
il-jiem kollha ta' ħajti.
U ngħammar f'dar il-Mulej
sakemm indum ħaj! **R/**

Qari II

Qum mill-imwiet, ha jiddi fuqek Kristu.

Ef 5, 8-14

Qari mill-Ittra ta' San Pawl Appostlu lill-Efesin

Ħuti, ⁸intom kontu darba dlam, imma issa intom dawl fil-Mulej; għixu ta' wlied id-dawl li intom; ⁹frott id-dawl jinsab f'kull ma hu tjeba, f'kull ma hu gustizzja, f'kull ma hu verità.

¹⁰Fittxu li tagħrfu dak li jogħgob lill-Mulej, ¹¹u tisseħbux fl-għemejjel tad-dlam bla frott, imma ikxfuhom fil-beraħ. ¹²Għax dak li qegħdin jagħmlu huma fil-moħbi, tistħi mqar jekk issemih; ¹³imma meta wiehed johroghom fil-beraħ, id-dawl juri kollox, ¹⁴għax kull ma jidher hu dawl; għalhekk jingħad: «Stenbaħ int, li int rieqed, u qum mill-imwiet, ha jiddi fuqek Kristu.»

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu ħajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evangelju

Ara Ġw 8, 12

*R/. Glorja u tifhir lilek, Kristu!
Jiena d-dawl tad-dinja,
jgħid il-Mulej;
min jiġi warajja jkollu d-dawl tal-ħajja.*

R/. Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Evangelju

Mort, inhsilt, u ġejt nara.

Ġw 9, 1-41

✚ Qari mill-Evangelju skond San Ġwann

F' dak iż-żmien, ¹kif kien għaddej, Ġesù lemaħ raġel aghma minn twelidu, ²u d-dixxipli tiegħu staqsewh: «Rabbi, dan twieled aghma għax dineb hu stess, jew għax dinbu l-ġenituri tiegħu?» ³Ġesù wieġeb: «Mhux għax dineb hu jew il-ġenituri tiegħu, imma ġralu hekk biex l-għemil ta' Alla jidher fih. ⁴Sakemm għadu bi nhar, jeħtigilna naghmlu x-xogħol ta' dak li bagħatni, għax jasal il-lejl meta ħadd ma jkun jista' jaħdem. ⁵Sakemm għadni fid-dinja, jiena hu d-dawl tad-dinja.»

⁶Kif qal dan, bezaq fl-art, għamel minnu qisu tajn, u dilek bih għajnejn ir-raġel aghma ⁷u qallu: «Mur inħasel fil-menqgħa ta' Silwam.» Din tfisser "il-Mibgħut". Mela dak mar, inħasel u ġie jara.

⁸Il-ġirien u dawk li s-soltu kienu jarawh, għax hu kien tallab, qalu: «Dan m'huwiex dak li kien joqgħod bilqiegħda jittallab?» ⁹Xi wħud qalu: «Iva, hu.» Ohrajn qalu: «Le, imma jixbh.» Izda hu qalilhom: «Jiena hu.» ¹⁰Qalulu: «Mela kif infethulek għajnejk?» ¹¹Wegibhom: «Wieħed raġel, jgħidulu Ġesù, għamel ftit tajn, dilikli għajnejja bih, u qalli: "Mur fis-Silwam u nħasel hemm." Mort, inhsilt, u ġejt nara.» ¹²Qalulu: «Fejn huwa dan ir-raġel?» Qalilhom: «Ma nafx.»

¹³Lil dan il-bniedem li fl-imghoddi kien aghma ħaduh għand il-Farizej. ¹⁴Issa dak in-nhar li Ġesù għamel it-tajn u fetax għajnejn l-aghma nzerta kien is-Sibt. ¹⁵Il-Farizej ukoll staqsew mill-ġdid lill-aghma kif sar jara. U hu qalilhom: «Qegħedli ftit tajn fuq għajnejja, mort ninħasel, u issa qiegħed nara.»

¹⁶Xi wħud mill-Fariżej qalu: «Dan il-bniedem m'huwiex ġej mingħand Alla, għax ma jħarisx is-Sibt.» Izda oħrajn qalu: «Kif jista' wieħed midneb jagħmel sinjali bħal dawn?» U ma qablux bejniethom.

¹⁷U reġġu qalu lill-agħma: «Int x'jidhirlek minnu, issa li fetahlek għajnejk?» Qalilhom: «Dak profeta.»

¹⁸Il-Lhud ma ridux jemmnu li hu kien agħma u ha d-dawl qabel ma bagħtu għall-ġenituri ta' dak li sar jara, ¹⁹u staqsewhom: «Dan, li intom qegħdin tgħidu li twieled agħma, dan binkom? Mela issa kif ġie jara?» ²⁰Il-ġenituri tiegħu wiegħbu u qalulhom: «Nafu li dan hu t-tifel tagħna u li twieled agħma; ²¹imma kif issa ġie jara, dan ma nafuhx, u anqas ma nafu min fetahlu għajnejh. Staqsu lilu: żmien għandu, ha jitkellem hu għalih innifsu.» ²²Il-ġenituri tiegħu wiegħbu hekk għaliex beżgħu mil-Lhud, għax il-Lhud kienu ġa ftiehm bejniethom li jekk xi ħadd jistqarr li Ġesù hu l-Messija, isib ruħu barra mis-sinagoga. ²³Kien għalhekk li l-ġenituri wiegħbu: «Żmien għandu, staqsu lilu.»

²⁴Għal darb'ohra reġġu bagħtu għal dak li kien agħma u qalulu: «Agħti gloriya lil Alla! Aħna nafu li dan il-bniedem huwa midneb.»

²⁵Dak wegibhom: «Jekk hux midneb ma nafx. Haġa waħda naf: li jien kont agħma u issa qiegħed nara.» ²⁶Qalulu: «Imma hu x'għamillek? Kif fetahhomlok għajnejk?» ²⁷U hu wegibhom: «Ġa għedtilkom u ma smajtux! Xi tridu tisimġu iżjed? Jaqaw tridu intom ukoll issiru dixxipli tiegħu?» ²⁸U qabdu jgħajruh u qalulu: «Dak int dixxiplu tiegħu! Aħna ta' Mosè dixxipli! ²⁹Aħna nafu li lil Mosè kellmu Alla, imma dan ma nafux minn fejn hu!» ³⁰Wegibhom ir-raġel u qalilhom: «Sewwa! Hawn qiegħed l-għageb, li intom ma tafux minn fejn inqala', u madankollu lili fetahli għajnejja! ³¹Aħna nafu li Alla mhux se jisma' lill-midinbin; iżda mbagħad jekk wieħed ikun iqim lil Alla u jagħmel ir-rieda tiegħu, lil dan jisimġu. ³²Qatt fid-dinja ma nstema'

li xi hadd fetah għajnejn wiehed aghma mit-twelid. ³³Li kieku dan ma kienx gejj minghand Alla, xejn ma kien ikollu hila jagħmel.»

³⁴Imbagħad qabzu u qalulu: «Int se tghallem lilna, int li twelidt dñubiet waħdek.» U keccewh 'il barra.

³⁵Ġesù sama' li keccewh 'il barra; sabu u qallu: «Temmen inti f'Bin il-bniedem?» ³⁶Dak wiegeb u qallu: «Min hu, Mulej, biex nemmen fih?» ³⁷Qallu Ġesù: «Mhux biss rajtu, imma huwa dak stess li qiegħed ikellmek.» ³⁸Qallu: «Nemmen, Mulej!» U nxeħet għarkubbtejh quddiemu. ³⁹Imbagħad Ġesù qal: «Jien gejj fid-dinja biex nagħmel haqq, biex min ma jarax isir jara, u min jara jagħma.» ⁴⁰Xi wħud mill-Farizej li kienu hemm madwaru semgħuh jgħid dan u staqsewh: «Aħna wkoll għomja?» ⁴¹Wegibhom Ġesù: «Li kieku kontu għomja, ma kontux tkunu hatja ta' dñub. Imma issa qegħdin tghidu: "Aħna naraw," mela d-dñub tagħkom għadu fuqkom.»

Il-Kelma tal-Mulej

R/ Tiffhir lilek Kristu

Jew il-forma l-qasira

Evangelju

Mort, inħsilt, u ġejt nara.

Ġw 9, 1.6-9.13-17.34-38

✝ Qari mill-Evangelju skond San Ġwann

F'dak iż-żmien, ¹kif kien għaddej, Ġesù lemaħ raġel aghma minn twelidu; ⁶bezaq fl-art, għamel minnu qisu tajn, u dilek bih għajnejn ir-raġel aghma ⁷u qallu: «Mur inħasel fil-menqgħa ta' Silwam.» Din tfisser "il-Mibgħut". Mela dak mar, inħasel u ġie jara. ⁸Il-ġirien u dawki li s-soltu kienu jarawh, għax hu kien tallab, qalu: «Dan m'huwiex dak li kien joqgħod bilqiegħda jittallab?» ⁹Xi wħud qalu: «Iva, hu.» Oħrajn qalu: «Le, imma jixbhu.» Izda hu qalilhom: «Jiena hu.»

¹³Lil dan il-bniedem li fl-imghoddi kien aghma haduh għand il-Farizej.

¹⁴Issa dak in-nhar li Ġesù għamel it-tajn u fetaħ għajnejn l-aghma nzerta kien is-Sibt. ¹⁵Il-Farizej ukoll staqsew mill-ġdid lill-aghma kif sar jara. U hu qalilhom: «Qegħedli ftit tajn fuq għajnejja, mort ninħasel, u issa qiegħed nara.» ¹⁶Xi wħud mill-Farizej qalu: «Dan il-bniedem m'huwiex ġej mingħand Alla, għax ma jħarisx is-Sibt.» Izda oħrajn qalu: «Kif jista' wieħed midneb jagħmel sinjali bħal dawn?» U ma qablux bejniethom.

¹⁷U reġgħu qalu lill-aghma: «Int x'jidhirlek minnu, issa li fetaħlek għajnejk?» Qalilhom: «Dak profeta.» ³⁴Imbagħad qabzu u qalulu: «Int se tgħallem lilna, int li twelidt dnuviet waħdek.» U keċcewh 'il barra.

³⁵Ġesù sama' li keċcewh 'il barra; sabu u qallu: «Temmen inti f'Bin il-bniedem?» ³⁶Dak wieġeb u qallu: «Min hu, Mulej, biex nemmen fih?» ³⁷Qallu Ġesù: «Mhux biss rajtu, imma huwa dak stess li qiegħed ikellmek.» ³⁸Qallu: «Nemmen, Mulej!» U ntxtehet għarkubbtejh quddiemu.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

Il-Ħames Hadd tar-Randan

Qari I

Inqiegħed ruħi fikom u terġġhu tiehdu l-ħajja.

Eżek 37, 12-14

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Ezekjel

¹²Hekk qal Sidi l-Mulej: «Ara, jiena niftaħ l-oqbra tagħkom, poplu tiegħi, u ngibkom lura f'art Izrael.

¹³Imbagħad tkunu tafu li jiena l-Mulej, meta niftaħ l-oqbra tagħkom u ntellagħkom mill-oqbra tagħkom, poplu tiegħi.

¹⁴U jiena nqiegħed ruħi fikom, u terġġhu tiehdu l-ħajja. Inqegħedkom f'artkom u tkunu tafu li jiena l-Mulej. Hekk għedt, u hekk nagħmel.»
Oraklu tal-Mulej.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 129 (130), 1-2.3-4ab.4c-6.7-8

R/. (7): Għand il-Mulej hemm it-tjieba

¹Minn qiegħ l-art insejjaħlek, Mulej:

²isma', Sidi, il-lehen tiegħi!

Ha jkunu widnejk miftuħa,

jiena u nitolbok bil-ħniena. **R/.**

³Jekk tal-ħtijiet int tagħti kas, Mulej,

Sidi, min jista' jzomm sħiħ?

⁴Imma għandek hemm il-maħfra,

biex hekk inqimuk fil-biza' tiegħek. **R/.**

⁵Jien lill-Mulej nistenna,

ruhi f'kelmtu tittama.

⁶Tistenna ruhi lil Sidi,

aktar milli l-għassiesa s-sebħ. **R/.**

⁷Jistenna Izrael lill-Mulej!

Għax għand il-Mulej hemm it-tjieba,

u l-fidwa għandu bil-kotra.

⁸Hu li jifdi lil Izrael

minn ħtijietu kollha. **R/.**

Qari II

L-Ispirtu ta' dak li qajjem lil Ġesù mill-imwiet jgħammar fikom.

Rum 8, 8-11

Qari mill-Ittra ta' San Pawl Appostlu lir-Rumani

Ħuti, ⁸dawk li jgħixu skond il-ġisem ma jistgħux jogħgħbu lil Alla.

⁹Issa intom ma intomx taht il-ħakma tal-ġisem, imma ta' l-Ispirtu, ladarba hemm l-Ispirtu ta' Alla jgħammar fikom. Jekk xi hadd ma għandux fih l-Ispirtu ta' Kristu, dan m'huwiex tiegħu.

¹⁰Jekk Kristu jgħammar fikom, għalkemm il-ġisem hu mejjet minħabba fid-dnub, imma l-Ispirtu hu ħajjikom minħabba l-ġustizzja. ¹¹Jekk l-Ispirtu ta' dak li qajjem lil Ġesù mill-imwiet jgħammar fikom, Alla stess li qajjem lil Kristu mill-imwiet iqajjem għall-ħajja wkoll il-ġisem mejjet tagħkom, bis-saħħa ta' l-Ispirtu li jgħammar fikom.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evangelju

Ġw 11, 25a.26

R. Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Jien hu l-qawmien u l-ħajja, jgħid il-Mulej;
kull min jemmen fija, dan ma jmut qatt.

R. Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Evangelju

Jien hu l-qawmien u l-ħajja.

Ġw 11, 1-45

✚ Qari mill-Evangelju skond San Ġwann

F' dak iż-żmien, ¹kien hemm wieħed marid, Lażżru minn Betanja, ir-raħal ta' Marija u oħtha Marta. ²Marija kienet dik li dilket il-Mulej b' żejt ifuħ u xxuttatlu riġlejh b' xuxitha; u Lażżru, il-marid, kien ħuha.

³Iż-żewġ nisa bagħtu jgħidu lil Ġesù: «Mulej, ara, ħabibek marid.»

⁴Meta sama' l-aħbar Ġesù qal: «Din m' hijiex marda tal-mewt, iżda hi għall-glorja ta' Alla, biex biha tingħata glorja lill-Iben ta' Alla.»

⁵Ġesù kien iħobbhom lil Marta u lil oħtha u lil Lażżru. ⁶Meta sama' li dan marad, baqa' jumejn oħra fejn kien, ⁷u mbagħad qal lid-dixxipli: «Ejjew nerggħu mmorru l-Lhudija.» ⁸Qalulu d-dixxipli: «Rabbi, il-Lhud għadhom kemm kienu qegħdin ifittxu li jħaggruk, u int rieġa' sejjer hemm?» ⁹Wegibhom Ġesù: «Mhux tnax-il siegħa fiha l-gurnata? Sakemm wieħed jimxi bi nhar, ma jitfixkilx, għax ikun qiegħed jara d-dawl ta' din id-dinja. ¹⁰Imma jekk jimxi bil-lejl, jitfixkel, għax ma jkollux dawl.» ¹¹Qalilhom hekk u mbagħad issokta jgħidilhom: «Ħabibna Lażżru rieqed, iżda ħa mmur u nqajmu.»

¹²Qalulu d-dixxipli: «Mulej, jekk inhu rieqed, jigifieri se jfiq.» ¹³Iżda Ġesù kien tkellem mill-mewt tiegħu, u huma ħaduha li kien qalilhom fuq l-irqad ta' meta wieħed ikun bin-nghas. ¹⁴Imbagħad qalilhom ċar u tond: «Lażżru miet. ¹⁵U jiena nifraħ minħabba fikom li ma kontx hemm, ħalli temmnu. Iżda ejjew immorru sa ħdejh.» ¹⁶Tumas, imlaqqam it-Tewmi, qal lil sħabu d-dixxipli: «Immorru aħna wkoll ħa mmutu miegħu.»

¹⁷Meta wasal, Ġesù sab li Lażżru kien ġa ilu erbat ijiem fil-qabar.

¹⁸Betanja kienet qrib Ġerusalem, xi ħmistax-il stadju 'l hemm minnha. ¹⁹Ħafna Lhud kienu ġew għand Marta u Marija biex ifarrgħom minħabba ħuhom. ²⁰Kif, mela, semgħet li kien ġej Ġesù,

Marta ħarġet tilqgħu, iżda Marija baqgħet id-dar. ²¹Marta qalet lil Ġesù: «Mulej, kieku kont hawn, ħija ma kienx imut. ²²Imma wkoll issa, jiena naf li kull ma int titlob lil Alla, Alla jagħtihulek.» ²³Ġesù qalilha: «Ħuk jerga' jqum!» ²⁴Qaltlu Marta: «Jiena naf li jerga' jqum, fil-qawmien mill-imwiet fl-aħħar jum.» ²⁵Qalilha Ġesù: «Jiena hu l-qawmien u l-ħajja. Kull min jemmen fija, ukoll jekk imut, jgħix; ²⁶u kull min jgħix u jemmen fija, dan ma jmut qatt. Temmnu inti dan?» ²⁷Wegbitu: «Iva, Mulej, jiena nemmen li inti l-Messija, l-Iben ta' Alla, dak li ġie fid-dinja.»

²⁸Kif qalet dan, marret issejjaħ lil oħtha Marija u minn taħt l-ilsien qaltilha: «L-Imgħallem hawn, u qiegħed isejjaħlek.» ²⁹Dik, malli semgħetha, qamet minnufih u marret hdejh. ³⁰Ġesù kien għadu ma daħalx fir-raħal, imma baqa' fejn kienet ġiet tiltaqa' miegħu Marta. ³¹Il-Lhud li kienu d-dar ma' Marija biex ifarrġuha, kif rawha tqum malajr u toħroġ, marru warajha, għax stħajluha sejra lejn il-qabar biex toqgħod tibki hemm.

³²Meta Marija waslet fejn kien Ġesù u ratu nxeħtet f'riglejh, tgħidlu: «Mulej, kieku kont hawn ħija ma kienx imut.» ³³Ġesù, kif ra lilha tibki u l-Lhud, li ġew magħha, jibku wkoll, ħass ruħu mqanqal u tħawwad ħafna. ³⁴«Fejn qegħedtuh?» staqsiehom. Huma wegħbuh: «Mulej, ejja u ara.» ³⁵U Ġesù beka. ³⁶Għalhekk il-Lhud qalu: «Ara kemm kien iħobbu!» ³⁷Iżda xi wħud minnhom qalu: «Ma setax dan il-bniedem, li fetaħ għajnejn l-agħma, jagħmel ukoll li dan ma jmutx?»

³⁸Ġesù ħass ruħu mqanqal għal darb'ohra u resaq lejn il-qabar. Dan kien għar magħluq bi blata fuqu. ³⁹Ġesù qal: «Nehħu l-blata.» Marta, oħt il-mejjet, qaltlu: «Mulej issa beda jrejjaħ; ġa ilu erbat ijiem mejjet.» ⁴⁰Qalilha Ġesù: «Ma għedtlekx li jekk inti temmen, tara l-glorja ta' Alla?» ⁴¹Imbagħad nehħew il-blata. Ġesù rafa' għajnejh 'il fuq u qal: «Missier, irroddlok ħajr li smajtni. ⁴²Kont naf li inti dejjem tismagħni, imma għidt dan minħabba n-nies li hawn

madwari, biex huma jemmnu li inti bghattni.» ⁴³Kif qal hekk, għajjat b'lehen għoli: «Lazzru, oħroġ!» ⁴⁴U dak li kien mejjet ħareġ, b'idejh u riglejha infaxxati u b'maktur ma' wiċċu. Ġesù qalilhom: «Hollulu l-faxex u ħalluh imur.»

⁴⁵Hafna mil-Lhud, li kienu ġew għand Marija u raw dak li għamel Ġesù, emmnu fih.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

Jew il-forma l-qasira

Evangelju

Jien hu l-qawmien u l-ħajja.

Ġw 11, 3-7.17.20-27.33b-45

Qari mill-Evangelju skond San Ġwann

F'dak iż-żmien, ħut Lażzru ³bagħtu jgħidu lil Ġesù: «Mulej, ara, ħabibek marid.» ⁴Meta sama' l-aħbar Ġesù qal: «Din m'hijiex marda tal-mewt, izda hi għall-glorja ta' Alla, biex biha tingħata gloriya lill-Iben ta' Alla.» ⁵Ġesù kien iħobbhom lil Marta u lil oħtha u lil Lażzru. ⁶Meta sama' li dan marad, baqa' jumejn oħra fejn kien, ⁷u mbagħad qal lid-dixxipli: «Ejjew nergħu mmorru l-Lhudija.»

¹⁷Meta wasal, Ġesù sab li Lażzru kien ġa ilu erbat ijiem fil-qabar. ²⁰Kif, mela, semgħet li kien ġej Ġesù, Marta ħarġet tilqgħu, izda Marija baqgħet id-dar. ²¹Marta qalet lil Ġesù: «Mulej, kieku kont hawn, ħija ma kienx imut. ²²Imma wkoll issa, jiena naf li kull ma int titlob lil Alla, Alla jagħtihulek.» ²³Ġesù qalilha: «Ħuk jerga' jqum!» ²⁴Qaltlu Marta: «Jiena naf li jerga' jqum, fil-qawmien mill-imwiet fl-aħħar jum.» ²⁵Qalilha Ġesù: «Jiena hu l-qawmien u l-ħajja. Kull

min jemmen fija, ukoll jekk imut, jgħix; ²⁶u kull min jgħix u jemmen fija, dan ma jmut qatt. Temmnu inti dan?» ²⁷Wegħbitu: «Iva Mulej, jiena nemmen li inti l-Messija, l-Iben ta' Alla, dak li gie fid-dinja.»

³³Ġesù ħass ruħu mqanqal u tħawwad ħafna. ³⁴«Fejn qegħedtuh?» staqsiehom. Huma wegħbuh: «Mulej, ejja u ara.» ³⁵U Ġesù beka. ³⁶Għalhekk il-Lhud qalu: «Ara kemm kien iħobbu!» ³⁷Izda xi wħud minnhom qalu: «Ma setax dan il-bniedem, li fetaħ għajnejn l-agħma, jagħmel ukoll li dan ma jmutx?»

³⁸Ġesù ħass ruħu mqanqal għal darb'ohra u resaq lejn il-qabar. Dan kien għar magħluq bi blata fuqu. ³⁹Ġesù qal: «Nehħu l-blata.» Marta, oħt il-mejjet, qaltlu: «Mulej issa beda jrejjaħ; ġa ilu erbat ijiem mejjet.» ⁴⁰Qalilha Ġesù: «Ma għedtlekx li jekk inti temmen, tara l-glorja ta' Alla?» ⁴¹Imbagħad nehħew il-blata. Ġesù rafa' għajnejh 'il fuq u qal: «Missier, irroddlok ħajr li smajtni. ⁴²Kont naf li inti dejjem tismagħni, imma għidt dan minħabba n-nies li hawn madwari, biex huma jemmnu li inti bgħattni.» ⁴³Kif qal hekk, għajjat b'leħen għoli: «Lazzru, oħroġ!» ⁴⁴U dak li kien mejjet ħareġ, b'idejh u riġlejh infaxxati u b'maktur ma' wiċċu. Ġesù qalilhom: «Hollulu l-faxex u ħalluh imur.»

⁴⁵Ħafna mil-Lhud, li kienu ġew għand Marija u raw dak li għamel Ġesù, emmnu fih.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

Hadd il-Palm u l-Passjoni tal-Mulej

Waqt it-Tifkira tad-Daħla tal-Mulej f'Ġerusalemm

Evangelju

Imbierak min ġej f'isem il-Mulej.

Mt 21, 1-11

✝ Qari mill-Evangelju skond San Matthew

¹Xhin waslu qrib Ġerusalemm u ġew quddiem Betfaġe lejn l-Għolja taż-Żebbuġ, Ġesù baġhat żewġ dixxipli ²u qalilhom: «Aslu sar-raħal biswitkom; u minnufih issibu ħmara marbuta u felu ħdejha; holluhom u ġibuhomli. ³Jekk xi hadd jgħidilkom xi haġa, weġbuh: “Il-Mulej jehtieghom, u malajr jerga’ jibgħathom lura.”» ⁴Dan ġara biex isehħ dak li kien ingħad permezz tal-profeta, meta qal: ⁵«Għidu lil bint Sijon: “Ara, is-Sultan tiegħek ġej għandek, ġwejjed, riekeb fuq ħmara u fuq felu, ferħ ta’ bhima tat-tagħbija.”»

⁶Id-dixxipli marru u għamlu kif ordnalhom Ġesù; ⁷ġiebu l-ħmara u l-felu, qieghdu fuqhom l-immatar tagħhom, u hu qagħad fuqhom. ⁸Għadd kbir ta’ nies firxu l-immatar tagħhom fit-triq, waqt li oħrajn qatgħu xi friegħi mis-siġar u ferrxuhom mat-triq. ⁹Il-folol li kienu miexja quddiem u dawk li kienu miexja wara bdew jgħajtu u jgħidu: «Hosanna lil Bin David! Imbierak min ġej f'isem il-Mulej! Hosanna fl-oghla tas-smewwiet!»

¹⁰Meta mbagħad daħal Ġerusalemm, il-belt kollha tqanqlet u n-nies bdew jgħidu: «Dan min hu?» ¹¹U l-folol weġbuhom: «Dan hu l-profeta Ġesù minn Nazaret tal-Galilija.»

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

Hadd il-Palm u l-Passjoni tal-Mulej

Il-Quddiesa

Qari I

Ma hbejtx wiċċi mit-tagħjir.

Is 50, 4-7

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Isaija

⁴Sidi l-Mulej tani lsien ta' wieħed jitgħallem,
biex nagħraf ngħin lill-għajjen b'xi kelma.

Ta' kull filgħodu jqajjimli lil widinti,
biex nisma' bħal wieħed jitgħallem.

⁵Sidi l-Mulej fetaħli widinti,
u jiena ma webbistx rasi,
ma rgajt x lura.

⁶Tajt dahri lil dawk li kienu jsawtuni,
ħaddejja lil dawk li kien jnittfuli lhiti;
ma hbejtx wiċċi mit-tagħjir u l-bżieq.

⁷Sidi l-Mulej jgħinni,
għalhekk ma nithawwadx;
għalhekk għamilt wiċċi bħaż-żnied:
jien naf li ma jkollix mniex nistħi.

Il-Kelma tal-Mulej

R/ Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 21 (22), 8-9.17-18a.19-20.23-24

R/. (2a): Alla tiegħi, Alla tiegħi, għaliex tlaqtni?

⁸Dawk kollha li jarawni jidhku bija,
jgħajbuni, iharrku rashom u jgħidu:

⁹«F'idejn il-Mulej intelaq; ha jehilsu hu!
Ha jsalvah hu, għax bih jitgħaxxaq!» **R/.**

¹⁷Qabda klieb daru għalija;
gemgħa nies ħziena rassewni.
Taqqbuli idejja u riglejja;

¹⁸nista' ngħodd għadmi kollu. **R/.**

¹⁹Hwejgi qasmu bejniethom,
jaqtgħu x-xorti għal-libsa tiegħi.

²⁰Mulej, la titbeghidx minni;
qawwa tiegħi, fittex għinni! **R/.**

²³Inxandar ismek lil ħuti;
infahħrek f'nofs il-gemgħa.

²⁴Fahħru l-Mulej, intom li tibzghu minnu;
sebbħuh ilkoll, nisel Ġakobb!
ibzghu minnu lkoll, ulied Izrael! **R/.**

Qari II

Kristu ċekken lilu nnifsu; għalhekk Alla għolliet.

Fil 2, 6-11

Qari mill-Ittra ta' San Pawl Appostlu lill-Filippin

Ġesù Kristu ⁶li għad li kellu n-natura ta' Alla,
ma qagħadx ifittex tiegħu li hu daqs Alla,
⁷izda xejjen lilu nnifsu billi ha n-natura ta' Isir,
sar jixbah lill-bnedmin, u deher minn barra bħala bniedem;
⁸ċekken lilu nnifsu, billi obda sal-mewt,
anzi sal-mewt tas-salib.

⁹Għalhekk Alla għolliet sas-smewwiet
u żejnu bl-isem li hu fuq kull isem,
¹⁰biex fl-isem ta' Ġesù
– fis-sema, fl-art u f'qiegħ l-art –
il-ħlejjaq kollha jinżlu għarrkubbtejhom,
¹¹u kull ilsien jistqarr:
«Ġesù Kristu hu l-Mulej,»
għall-glorja ta' Alla l-Missier.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Irroddu ħajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evangelju

Fil 2, 8-9

R. Glorja u tifhir lilek, Kristu!
Minħabba fina Kristu obda sal-mewt, anzi sal-mewt tas-salib.
Għalhekk Alla għolliet sas-smewwiet,
u żejnu bl-isem li hu fuq kull isem.
R. Glorja u tifhir lilek, Kristu!

Evangelju

Mt 26, 14 - 27, 66

✝ Il-Passjoni ta' Sidna Ġesù Kristu skond San Matthew

I

K F'dak iż-żmien, ¹⁴wiehed mit-Tnax, jismu Ġuda l-Iskarjota, mar għand il-qassisin il-kbar ¹⁵u qalilhom:

S «Xi tridu tagħtuni u jiena nagħtikom lil Ġesù f'idejkom?»

K U huma tawh tletin biċċa tal-fidda bħala hłas. ¹⁶Minn dak il-ħin beda jfittex okkażjoni tajba biex jagħtihom lil Ġesù f'idejhom. ¹⁷Fl-ewwel jum ta' l-Ażżmi d-dixxipli resqu lejn Ġesù u qalulu:

S «Fejn tridna nhejjulek l-ikla tal-Għid?»

K ¹⁸U hu qalilhom:

✝ «Morru l-belt għand it-tali, u għidulu: “Qallek l-Imgħallem: Is-siegħa tiegħi waslet; jien se nagħmel l-ikla tal-Għid għandek mad-dixxipli tiegħi.”»

K ¹⁹Id-dixxipli għamlu kif ordnalhom Ġesù u hejjew l-ikla ta' l-Għid. ²⁰Għall-ħin ta' filgħaxija qagħad fuq il-mejda flimkien mat-Tnax, ²¹u waqt l-ikel qal:

✝ «Tassew ngħidilkom, li wiehed minnkom se jittradini.»

K ²²Huma bdew isewdu qalbhom ħafna u kull wiehed minnhom beda jsaqsih:

S «Jaqaw jien, Mulej?»

K ²³U Ġesù wegibhom:

✚ «Dak li jmidd idu u jbill il-ħobż fi platt wieħed miegħi, dak li se jittradini. ²⁴Bin il-bniedem imur kif hemm miktub fuqu imma ħażin għalih dak il-bniedem li permezz tiegħu Bin il-bniedem ikun mogħti f'idejn l-għedewwa! Kien ikun aħjar għalih dak il-bniedem li kieku ma twieled xejn!»

K ²⁵Qabeż Ġuda, dak li ttradieh, u qallu:

S «Jaqaw jien, Rabbi?»

K Wiegbu Ġesù:

✚ «Int qieghed tgħidu.»

K ²⁶Huma u jieklu, Ġesù ħa l-ħobż f'idejh, qal il-barka, qasmu, newlu lid-dixxipli u qal:

✚ «Ħudu, kulu, dan hu ġismi.»

K ²⁷Imbagħad ħa l-kalċi f'idejh, radd il-ħajr, newlilhom il-kalċi u qal:

✚ «Ixorbu lkoll minnu, ²⁸għax dan huwa demmi, id-demmi tal-Patt, li jixxerred għall-kotra għall-maħfra tad-dnubiet. ²⁹Nghidilkom, li ma nergax nixrob iżjed minn dan il-frott tad-dielja sa dakinhar li nixrob inbid ġdid magħkom fis-Saltna ta' Missieri.»

K ³⁰Kantaw is-salmi u ħargu lejn l-Għolja taż-Żebbuġ. ³¹Imbagħad Ġesù qalilhom:

- ✚ «Ilkoll kemm intom se titħawdu minħabba fija f'dan il-lejl; għax hemm miktub: "Nidrob ir-ragħaj, u n-nagħaġ tal-merħla jittferrxu." ³²Imma wara li nqum mill-mewt, immur il-Galilija qabilkom.»
- K ³³Qabeż Pietru u qallu:
- S «Jekk kulhadd jitħawwad minħabba fik, jiena ma nitħawwad qatt.»
- K ³⁴Qallu Ġesù:
- ✚ «Tassew, ngħidlek, li dal-lejl, qabel ma jidden is-serduk, int tkun ġa ħadtni tliet darbiet.»
- K ³⁵Qallu Pietru:
- S «Le, ma niċċdekk, anqas jekk ikolli mmut miegħek!»
- K U d-dixxipli l-oħra wkoll, kulhadd qal l-istess.
³⁶Imbagħad Ġesù flimkien mad-dixxipli tiegħu wasal f'qasam, jgħidulu l-Ġetsemani, u qal lid-dixxipli:
- ✚ «Oqogħdu bilqiegħda hawn sakemm immur hemmhekk nitlob.»
- K ³⁷U ħa miegħu lil Pietru u ż-żewġ ulied ta' Żebedew, u beda jsewwed qalbu u jiddejjaq. ³⁸Imbagħad qalilhom:
- ✚ «Għandi ruħi mnikkta għall-mewt, ibqgħu hawn u ishru miegħi.»
- K ³⁹Mexa kemmxejn 'il quddiem, inxteħet wiċċu fl-art jitlob u jgħid:

- ✚ «Missier, jekk jista' jkun, bieghed minni dan il-kalċi! Imma mhux kif irrid jien, iżda kif trid int.»
- K ⁴⁰Gie hdejn id-dixxipli u sabhom reqdin; u qal lil Pietru:
- ✚ «Mela ma flahtux tishru siegħa waħda miegħi? ⁴¹Ishru u itolbu biex ma tidhlux fit-tigrib. L-ispirtu, iva, irid; imma l-gisem dgħajjed.»
- K ⁴²Għat-tieni darba raġa' mar jitlob u qal:
- ✚ «Missieri, jekk dan il-kalċi ma jistax jgħaddi mingħajr ma nixorbu, tkun magħmula r-rieda tiegħek.»
- K ⁴³Mill-gdid gie u sabhom reqdin, għax għajnejhom kienu tqal bin-nghas. ⁴⁴Halliehom, u raġa' mar jitlob għat-tielet darba, u qal l-istess kliem. ⁴⁵Imbagħad gie hdejn id-dixxipli u qalilhom:
- ✚ «Issa se torqdu u tistrieħu? Ara, is-siegħa waslet, u Bin il-bniedem se jkun mogħti f'idejn il-midinbin. ⁴⁶Qumu! Ejjew immorru! Araw, dak li se jittradini huwa fil-qrib!»
- K ⁴⁷Kif kien għadu jitkellem, gie Ġuda, wiehed mit-Tnax, b'gemgħa kbira ta' nies miegħu, armati bis-sjuf u l-bsaten, mibgħuta mill-qassisin il-kbar u x-xjuħ tal-poplu. ⁴⁸Issa dak li kien se jittradih kien tahom sinjal u qalilhom:
- S «Lil dak li nbus, dak hu: aqbdueh.»
- K ⁴⁹U minnufih resaq fuq Ġesù; u qallu:
- S «Is-sliem għalik, Rabbi!»

K U biesu. ⁵⁰U Ġesù qallu:

✝ «Habib, għalhekk ġejt int!»

K Huma resqu lejha, meddew idejhom fuq Ġesù u qabduh.

⁵¹Wieħed minn dawk li kienu ma' Ġesù hareġ idu u silet is-sejfa, darab lill-qaddej tal-qassis il-kbir u qatagħlu widintu.

⁵²Imbagħad Ġesù qallu:

✝ «Erga' daħħal sejfek f' postu għax kull min jaqbad is-sejfa, bis-sejfa jinqered. ⁵³Taħseb int li ma nistax nitlob lil Missieri u jibgħatli issa stess aktar minn tnax-il leġjun ta' angli? ⁵⁴Izda mbagħad kif isseħħ l-Iskrittura li tgħid li hekk għandu jsir?»

K ⁵⁵Fl-istess waqt Ġesù qal:

✝ «Qiskom ħriġtu għal xi ħalliel, armati bis-sjuf u bil-bsaten biex taqbdul lili! Jien kuljum kont inkun bilqiegħda fit-tempju ngħallem, u ma żammejtunx. ⁵⁶Izda dan kollu ġara biex isseħħ il-kitba tal-profeti.»

K Imbagħad id-dixxipli kollha telquh u ħarbu. ⁵⁷Dawk li qabdu lil Ġesù ħaduh quddiem Kajfa, il-qassis il-kbir, fejn ġa kienu ngabru l-kittieba u x-xjuħ. ⁵⁸Pietru kien baqa' miexi warajh mill-bogħod sal-palazz tal-qassis il-kbir; daħħal ġewwa u qagħad bilqiegħda mal-qaddejja biex jara kif kienet se tintemm il-bicċa.

⁵⁹Il-qassisin il-kbar u s-Sinedriju kollha bdew ifittxu xhieda foloz kontra Ġesù bil-ħsieb li jagħtuh il-mewt, ⁶⁰izda għalkemm resqu bosta xhieda foloz, ma sabux fuqieq jixluh. Fl-aħħar resqu tnejn ⁶¹u qalu:

S «Dan qal: “Nista’ nħott it-tempju ta’ Alla u nerga’ nibnih fi tlitt ijiem.”»

K ⁶²Il-qassis il-kbir qam u qallu:

S «Xejn ma twiegeb? X’inhuma jixhdu dawn kontra tiegħek?»

K ⁶³Imma Ġesù baqa’ sieket. Imbagħad il-qassis il-kbir qabad u qallu:

S «Aħlifli fuq Alla l-ħaj u għidilna jekk intix il-Messija, Bin Alla.»

K ⁶⁴Qallu Ġesù:

✚ «Inti qiegħed tghidu. U ngħidilkom ukoll: minn issa ’l quddiem għad taraw lil Bin il-bniedem bilqiegħda n-naħa tal-lemin ta’ dak li jista’ kollox u ġej fuq is-sħab tas-sema.»

K ⁶⁵Imbagħad il-qassis il-kbir ċarrat ilbiesu u qal:

S «Din dagħwa! Xi ħtiega għandna iżjed ta’ xhieda? Ara, smajtuha issa d-dagħwa! X’jidhrilkom?»

K ⁶⁶Huma wegħbu u qalu:

S «Haqqu l-mewt.»

K ⁶⁷Imbagħad beżqulu f’ wiċċu u tawh bil-ponn, u xi wħud tawh bil-ħarta ⁶⁸u qalulu:

S «Aqta’ min tahielek, Messija, din id-daqqa!»

K ⁶⁹Intant Pietru kien hemm barra bilqiegħda, fil-bitħa tal-palazz.
U resqet fuqu waħda qaddejja u qaltlu:

S «Int ukoll kont ma' Ġesù tal-Galilija!»

K ⁷⁰Imma hu ċaħad quddiem kulħadd u qal:

S «Anqas naf xi trid tghid.»

K ⁷¹Imbagħad warrab lejn il-bieb, lemħitu qaddejja oħra u qalet lil dawk li kienu hemm:

S «Dan kien ma' Ġesù ta' Nazaret.»

K ⁷²U raġa' ċaħad u ħalef:

S «Jien ma nafux lil dan il-bniedem!»

K ⁷³Wara ftit dawk l-istess nies resqu lejn Pietru u qalulu:

S «Tassew, inti wkoll wieħed minnhom, għax għandek il-kisra ta' kliemek tikxfek.»

K ⁷⁴Imbagħad qabad jisħet lilu nnifsu u jaħlef:

S «Le, ma nafux lil dan il-bniedem!»

K U minnufih is-serduk idden. ⁷⁵U Pietru ftakar fil-kliem ta' Ġesù meta qallu: «Qabel ma s-serduk jidden, int tkun ġa ċħadtni tliet darbiet.» U ħareġ 'il barra jibki biki ta' qsim il-qalb.

- K** ^{27.1}L-għada filgħodu l-qassisin il-kbar u x-xjuħ tal-poplu ftiehmu lkoll bejniethom biex lil Ġesù jaqtgħuhielu għall-mewt. ²Rabtuh u ħaduh magħhom biex jagħtuh f'idejn Pilatu, il-gvernatur. ³Imbagħad Ġuda, it-traditur, meta ra li Ġesù kien ikkundannat, nidem u mar bit-tletin biċċa tal-fidda għand il-qassisin il-kbar u x-xjuħ biex jerga' jagħtihomlhom lura; ⁴u qalilhom:
- S** «Dnibt, għax ittradejt demm bla ħtija!»
- K** Izda huma qalulu:
- S** «Aħna din x'inhil affari tagħna? Dak arah int!»
- K** ⁵Hu waddab il-flus fis-santwarju, telaq u mar tgħallaq. ⁶Imbagħad il-qassisin il-kbar gabru l-flus minn hemm u qalu:
- S** «Dawn ma nistgħux inqegħduhom ma' l-offerti, għax huma prezz tad-demm.»
- K** ⁷Ftiehmu bejniethom, u b' dawk il-flus xtraw "l-Għalqa ta' Haddiem il-Fuħħar," biex fiha jidfnu l-barranin. ⁸Kien għalhekk li dik l-għalqa ssemmiet "l-Għalqa tad-Demm", u hekk għadha magħrufa sa llum. ⁹Imbagħad seħħ dak li kien ingħad permezz tal-profeta Ġeremija meta qal: «U ħadu t-tletin biċċa tal-fidda, il-prezz ta' dak li kien stmat bil-prezz mogħti minn ulied Izrael, ¹⁰u tawhom għall-għalqa ta' haddiem il-fuħħar, kif ikkmandani l-Mulej.»

II

K ¹¹Ġesù waqaf quddiem il-gvernatur, u dan staqsieh:

S «Int is-sultan tal-Lhud?»

K U Ġesù wiegħbu:

✝ «Int qiegħed tghidu.»

K ¹²Izda meta l-qassisin il-kbar u x-xjuħ bdew jakkużawh, hu ma wiegħeb xejn. ¹³Għalhekk Pilatu qallu:

S «M'intix tisma' kemm hwejjeg qegħdin jixhdu kontra tiegħek?»

K ¹⁴Izda hu anqas għal akkuża waħda ma wiegħeb, hekk li l-gvernatur baqa' mistagħģeb ħafna.

¹⁵Nhar ta' festa, il-gvernatur kien soltu jitlaq wieħed ħabsi, lil min iridu huma. ¹⁶Dik il-ħabta kellhom wieħed ħabsi magħruf, jismu Barabba. ¹⁷Mela kif kienu miġbura, Pilatu qalilhom:

S «Lil min triduni nitilqilkom, lil Barabba jew lil Ġesù li jgħidulu l-Messija?»

K ¹⁸Għax hu kien jaf li kienet l-għira li gaghłithom jagħtuh lil Ġesù f'idejh. ¹⁹Issa waqt li kien bilqiegħda fuq is-siġġu tat-tribunal, martu bagħtet tghidlu:

S «Qis li ma jkollokx x'taqsam ma' dan ir-raġel ġust, għax illum minħabba fih batejt ħafna fil-ħolm.»

- K** ²⁰Izda l-qassisin il-kbar u x-xjuħ ġieghlu l-poplu jitolbuh lil Barabba u jeqirdu lil Ġesù. ²¹Il-gvernatur, mela, raġa' staqsiehom:
- S** «Lil min triduni nitilqilkom minnhom it-tnejn?»
- K** Wegħbuh ilkoll:
- S** «Lil Barabba.»
- K** ²²Qalilhom Pilatu:
- S** «U x' nagħmel b' Ġesù li jgħidulu l-Messija?»
- K** Wegħbuh ilkoll:
- S** «Sallbu!»
- K** ²³Hu staqsiehom:
- S** «Imma x' għamel hażin?»
- K** Huma aktar bdew jgħajtu u jgħidu:
- S** «Sallbu!»
- K** ²⁴Meta mbagħad Pilatu ra li kollox kien għal xejn, anzi li aktarx kienet se tinqala' xi rewwixta, qabad, ħasel idejh fl-ilma quddiem il-poplu u qal:
- S** «Jien m'iniex ħati ta' dan id-demm: dan arawh intom!»

K ²⁵U l-poplu kollu qabeż u qal:

S «Demmu fuqna u fuq uliedna!»

K ²⁶Imbagħad telqilhom lil Barabba, u lil Ġesù, wara li tah is-swat, tahlhom biex isallbuh.

²⁷Imbagħad is-suldati tal-gvernatur ħadu lil Ġesù fil-Pretorju, u ġabru quddiemu lil sħabhom kollha. ²⁸Neżżgħuh, u xeħtulu fuqu mantar aħmar skur; ²⁹qegħdulu fuq rasu kuruna minsuġa mix-xewk u qasba f'idu l-leminija, inxeħtu għarkubbejhom quddiemu, u qagħdu jiddieħku bih u jgħidulu:

S «Is-sliem għalik, sultan tal-Lhud!»

K ³⁰Beżqu fuqu, u ħadulu l-qasba minn idu u bdew jagħtuh biha fuq rasu. ³¹Imbagħad, wara li għaddewh biz-żufjett, neżżgħulu l-mantar u xeddewlu ħwejġu.

U ħaduh magħhom biex isallbuh. ³²Huma u sejr in sabu raġel minn Ċireni, jismu Xmun, u ġagħluh jerfagħlu s-salib. ³³Meta waslu f'post jgħidulu Golgota, jgħiduli post il-Qorriegħa, ³⁴tawh jixrob inbid b'taħlita morra; hu daqu, imma ma riedx jixorbu. ³⁵Imbagħad sallbuh, u qassmu ħwejġu bejniethom billi tellgħuhom bix-xorti, ³⁶u nxeħtu bilqiegħda u qagħdu hemm għassa tiegħu. ³⁷U qegħdulu fuq rasu l-kawża tal-kundanna tiegħu li kienet tghid hekk: «Dan hu Ġesù, is-sultan tal-Lhud.» ³⁸Imbagħad miegħu sallbu żewġ hallelin, wieħed fuq il-lemin u l-ieħor fuq ix-xellug. ³⁹Dawk li kienu għaddejjin bdew jgħajruh, iċaqilqu rashom ⁴⁰u jgħidu:

- S** «Int li tħott it-tempju u fi tlitt ijiem terga' tibnih, salva lilek innifsek jekk int l-Iben ta' Alla, u inzel minn fuq is-salib!»
- K** ⁴¹Hekk ukoll il-qassisin il-kbar bdew jiddieħku bih mal-kittieba u x-xjuħ u jgħidu:
- S** ⁴²«Salva oħrajn, lilu nnifsu ma jistax isalva! Hu s-sultan ta' Izrael! Ħa jinzel issa minn fuq is-salib u nemmnu fih! ⁴³Hu jafda f'Alla; ħa jeħilsu issa, jekk iħobbu! Għax hu qal: "Jiena Bin Alla!"»
- K** ⁴⁴U bl-istess mod bdew imaqdruh ukoll il-ħallelin li kienu msallbin miegħu.
- ⁴⁵Mis-sitt siegħa 'l quddiem waqgħet dalma kbira fuq il-pajjiż kollu sad-disa' siegħa. ⁴⁶U madwar id-disa' siegħa Ġesù għajjat b'leħen qawwi u qal:
- ✝** «Eli, Eli, lemà sabaqtàni?»
- K** Jigifieri: «Alla tiegħi, Alla tiegħi, għaliex tlaqtni?»
⁴⁷Xi wħud minn dawk li kienu hemm, kif semgħuh, qalu:
- S** «Lil Elija qiegħed isejjaħ dan!»
- K** ⁴⁸U minnufih wieħed minnhom mar jigri, qabad sponza mimlija bil-ħall, waħħalha f'tarf ta' qasba u tah jixrob, ⁴⁹waqt li l-oħrajn qalu:
- S** «Stenna, ħa naraw jigix Elija jsalvah!»
- K** ⁵⁰Imma Ġesù raga' għajjat għajta kbira u radd ruħu.

Kulhadd jinzel għarkubbejh u jinzamm is-skiet għal ftit ħin.

⁵¹U ara l-purtiera tas-santwarju ċcarrtet fi tnejn minn fuq s'isfel; l-art theżhżet, il-blat inqasam, ⁵²u l-oqbra nfethu, u qamu ħafna iġsma ta' qaddisin li kienu mietu, ⁵³li ħargu mill-oqbra u wara l-qawmien tiegħu daħlu fil-Belt imqaddsa u dehru lil bosta nies. ⁵⁴Iċ-ċenturjun u dawk li kienu miegħu għassa ta' Ġesù, kif raw l-art titheżheż u jigri dak kollu, imtlew b'biza' li ma bħalu u qalu:

S «Dan kien tassew Bin Alla!»

III

K ⁵⁵Hemmhekk kien hemm ħafna nisa jħarsu mill-bogħod, dawk stess li kienu mxew wara Ġesù biex jaqduh sa minn meta kien għadu fil-Galilija: ⁵⁶fosthom kien hemm Marija ta' Magdala, Marija omm Ġakbu u Ġuzeppi u omm ulied Żebedew. ⁵⁷Xhin sar fil-għaxija, ġie raġel għani, minn Arimatija, jismu Ġuzeppi, li hu wkoll kien sar dixxiplu ta' Ġesù; ⁵⁸mar għand Pilatu u talbu l-ġisem ta' Ġesù. Imbagħad Pilatu ordna li jingħatalu. ⁵⁹Ġuzeppi ħa l-ġisem u keffnu f'lizar nadif, ⁶⁰qiegħdu fil-qabar ġdid tiegħu li kien ħaffer fil-blat, gerbeb ġebbla kbira fid-daħla tal-qabar, u telaq. ⁶¹Izda Marija ta' Magdala u Marija l-oħra baqgħu hemm bilqiegħda biswit il-qabar.

⁶²L-għada, jigifieri meta għadda Jum it-Tejjija, il-qassisin il-kbar u l-Farizej ingabru għand Pilatu ⁶³u qalulu:

S «Sinjur, aħna ftakarna li dan il-bniedem qarrieq, meta kien għadu ħaj, qal: “Wara tlitt ijiem inqum.” ⁶⁴Mela ordna li l-qabar ikun imħares tajjeb sat-tielet jum, li ma jmorrux jigu d-dixxipli tiegħu jisirquh, u jgħidu lill-poplu: “Qam mill-imwiet.” U hekk il-qerq ta’ l-aħħar ikun aghar minn ta’ l-ewwel!»

K ⁶⁵Qalilhom Pilatu:

S «Għandkom l-għassa. Morru ħarsuh tajjeb kif tafu.»

K ⁶⁶U huma marru jissigillaw il-gebla biex il-qabar jibqa’ mħares sewwa, u ħallew ukoll l-għassa miegħu.

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tifhir lilek Kristu

Hamis ix-Xirka

Il-Quddiesa tal-Grizma

Qari I

Il-Mulej ikkonsagrani b'zejt ta' ferħ.

Is 61, 1-3a.6a.8b.9

Qari mill-Ktieb tal-Profeta Isaija

¹L-Ispirtu ta' Sidi l-Mulej fuqi,
għax il-Mulej ikkonsagrani,
biex inwassal il-bxara t-tajba lill-fqajrin,
bagħatni ndewwi l-qalb miksura;
biex inħabbar il-ħelsien lill-imjassrin,
u lill-ħabsin il-ftuħ tal-ħabs;

²biex inniedi s-sena tal-grazzja tal-Mulej,
u jum il-vendetta ta' Alla tagħna;
biex infarraġ lill-imnikktin;

³biex inferraħ lil dawk li jibku f'Sijon,
nagħtihom kuruna flok irmied,
zejt tal-ferħ flok l-ilbies tal-vistu,
l-għana tal-foħrija flok ruħ mitluqa.

⁶Lilkom isejħulkom il-qassisin tal-Mulej,
qaddejja ta' Alla tagħna isemmukom.

⁸Jien bis-sewwa nħallashom,
u nagħmel magħhom patt għal dejjem.

⁹Nisilhom ikun magħruf fost il-ġnus,
u wliedhom qalb il-popli.
Kull min jarahom jagħrafhom
li huma nisel imbierek mill-Mulej.

Il-Kelma tal-Mulej

R/ Irroddu ħajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 88 (89), 21-22.25.27

R/ (2a): It-tjieba tal-Mulej irrid dejjem ngħanni

²¹Sibt lil David, qaddej tiegħi,
biż-żejt imqaddes tiegħi dliktu;

²²tkun idi dejjem miegħu,
u nsaħħu wkoll bi driegħi. **R/**

²⁵Miegħu jkunu l-fedeltà u t-tjieba tiegħi;
b'ismi tissaħħaħ il-qawwa tiegħu.

²⁷Hu jsejjahli: «Int missieri u Alla tiegħi,
fortizza u salvazzjoni tiegħi!» **R/**

Qari II

Kristu għamilna saltna, qassisin għal Alla tiegħu u Missieru.

Apok 1, 5-8

Qari mill-Ktieb ta' l-Apokalissi ta' San Ġwann Appostlu

Grazzja lilkom u sliem ⁵mingħand Ġesù Kristu, ix-xhud fidil, il-kbir fost il-mejtin, il-prinċep tas-slaten tad-dinja. Lil Dak li ħabbna, u li ħallna minn dñubietna, bis-saħħa ta' demmu, ⁶u li għamilna saltna, qassisin għal Alla tiegħu u Missieru, lilu l-glorja u s-setgħa għal dejjem ta' dejjem. Amen.

⁷Arawh ġej fis-sħab u l-għajnejn kollha jarawh, ukoll dawk li kienu nifduh; u r-razez kollha ta' l-art jibdedw iħabbtu fuq sidirhom minħabba fih. Iva. Amen!

⁸Jiena huwa l-Alfa u l-Omega, jgħid il-Mulej Alla, li hu, u li kien, u li għad irid jigi, Dak li jista' kollox.

Il-Kelma tal-Mulej

R/ Irroddu ħajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evangeli

Is 61, 1

R. Glorja u tiffhir lilek, Kristu!
L-Ispirtu tal-Mulej fuqi,
bagħatni nwassal il-bxara t-tajba lill-fqajrin.
R. Glorja u tiffhir lilek, Kristu!

Evangeli

L-Ispirtu tal-Mulej fuqi, għax hu kkonsagrani.

Lq 4, 16-21

Qari mill-Evangeli skond San Luqa

F'dak iż-żmien, ¹⁶Ġesù gie f'Nazaret, fejn kien trabba. Daħal fis-sinagoga tagħhom, kif kien imdorri jagħmel nhar ta' Sibb, u qam biex jaqra. ¹⁷Tawh f'idejh il-ktieb ta' Isaija l-profeta, fetħu u sab fejn kien hemm miktub dan li ġej:

¹⁸«L-Ispirtu tal-Mulej fuqi,
għax hu kkonsagrani.
Bagħatni nħabbar il-helsien lill-imjassrin,
inwassal il-bxara t-tajba lill-fqajrin,
u d-dawl mill-ġdid lill-għomja,
irrodd il-helsien lill-maħqurin
¹⁹u nxandar is-sena tal-grazzja tal-Mulej.»

²⁰Imbagħad raġa' għalaq il-ktieb, tah lura lill-qaddej u qagħad bilqiegħda. Għajnejn kulhadd fis-sinagoga kienu msammra fuqu.
²¹U beda jgħidilhom: «Din il-kitba seħħet illum, intom u tisimgħu.»

Il-Kelma tal-Mulej

R. Tiffhir lilek Kristu